

N:o 2.

Ank. till Riksd. kansli den 11 mars 1889, kl. 2 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om
ändring af §§ 60, 65 och 75 riksdagsordningen.*

Uti en från Andra Kammaren till konstitutionsutskottet öfverlemnad motion, n:o 1, har herr *P. Andersson* i Högkil föreslagit:

»att i stället för sista stycket i § 60 riksdagsordningen må införas:

Omröstning skall ske öppet efter namnupprop. Befinnas rösterna lika delade, afgöre talmannen;

att senare delen af § 65 riksdagsordningen »för att vid sådan omröstning — — — — genast förstöras» må ändras och erhålla följande lydelse:

Om vid sammanräkning af de afgifna rösterna dessa befinnas lika delade, afgöre talmannen i Andra Kammaren; samt

att i sammanhang dermed § 75 riksdagsordningen erhåller följande lydelse:

Vid alla val, hvilka alltid skola ske med slutna sedlar, iakttages etc. etc. likasom förut.»

Till stöd för den föreslagna grundlagsändringen framhåller motionären, bland annat, hurusom karakteren af Riksdagens förhandlingar vore den, att de skulle vara offentliga. Riksdagstrycket vore tillgängligt för allmänheten, diskussionerna inom kamrarne vore offentliga och allt, som derunder yttrades, förvarades i protokollen; men vid det slutliga afgörandet af en stridsfråga kunde riksdagsmannen dölja sig bakom den slutna voteringssedeln och insvepa sig i ett hemlighetsmakeri, som stode i uppenbar strid med karakteren af en fullständig offentlighet. Att öppet och ärligt uttala sin öfvertygelse vore

kärt för hvarje sjelfständig, redbar och tänkande man; för riksdagsmannen vore det en skyldighet. Man borde därför sätta honom i tillfälle att äfven vid omröstningar öppet afgifva sin röst och visa, att det hos honom funnes en man bakom ordet. Det allt mer ökade intresse, hvarmed allmänheten omfattade Riksdagens förhandlingar, berättigade densamma till att kunna erhålla fullständig kännedom så väl om det sätt, hvarpå besluten inom Riksdagen tillkomme, som ock om hvarje särskild riksdagsmans åsichter i de på dagordningen stående frågorna. Enligt motionärens förmenande hade allmänna opinionens kraf på öppen omröstning inom Riksdagen år från år ökat och komme fortfarande att ökas. Dessutom hade nyssnämnda omröstningssätt häfd i åtskilliga, af motionären uppgifna, främmande stater och hade der på ett tillfredsställande sätt bestått proftet.

Motioner med samma syftemål hafva blifvit väckta vid nio föregående riksdagar, nemligen åren 1867, 1873, 1875, 1879, 1881, 1882, 1884, 1885 och 1886, utan att någonsin hafva lyckats tillvinna sig understöd af konstitutionsutskottet eller bifall af någon utaf Riksdagens kamrar.

Emot den föreslagna grundlagsändringen har under frågans föregående behandling hufvudsakligen blifvit anfördt:

Äfven om ur rent teoretisk synpunkt åtskilliga skäl kunde anföras för det öppna omröstningssättet, såsom det naturligaste och mest manliga, måste likväl frågan bedömas förnämligast ur synpunkten af dess praktiska gagn för det allmänna. Företråde torde då böra tillerkännas det nu stadgade omröstningssättet, som i vida högre grad än det föreslagna gjorde det möjligt för en representant att, oberoende af hvarje påtryckning, som i mera grannliga och ömtåliga frågor kunde tänkas inverka på en i allmänhet sjelfständig man, fatta sitt beslut endast på grund af egen öfvertygelse, om denna ock vore stridande mot deras, med hvilka han vanligen är liktänkande, eller mot den mening, som för tillfället ville gälla såsom den allmänna. Ett uppdrag, så omfattande som representantens, måste gifvas af förtroende till och kännedom om representantens karakter och tänkesätt i allmänhet, icke allenast på grund af den visshet, man kunde ega om hans röst i en eller annan fråga. För öfrigt antog i en mängd viktiga frågor debatterna i kamrarne karakteren af öppen omröstning. Den tidsbesparing, som understundom väntades blifva en följd af det öppna omröstningssättet, vore tvifvelaktig, enär det snarare kunde antagas, att representanterna då vida mera än hittills skulle anse sig böra särskildt motivera, hvarför de deltagit i det ena eller andra beslutet. Detta skulle otvifvelaktigt blifva händelsen, om en ledamot i följd af skäl och upplysningar, framställda under öfverläggningen inom den kammar, han tillhörde, skulle finna sig pligtig att frångå en mening, för hvilken han röstat inom utskott, förutsatt att han icke, just på grund af den öppna

omröstningen, ansåge sig tvungen att, för undvikande af beskyllningen om bristande fasthet i grundsatser, vidblifva en mening, hvars riktighet han fått giltiga skäl att betvifla. Hvad som till stöd för den öppna omröstningen åberopats från förhållandet inom utländska nationalrepresentationer, kunde först då tillerkännas någon egentlig vigt, om det ådagalades, att den främmande plägseden med fördel läte tillämpa sig på våra förhållanden. I allt fall hade det icke visat sig, att det hos oss häfdvunna omröstningssättet medfört några olägenheter. Särskildt berättigade icke det sätt, hvarpå svenska folkets ombud hittills utöfvat Riksdagens beslutanderätt, till det påståendet, att en öfvergång till den öppna omröstningen vore af behovet påkallad. Beträffande dessutom det föreslagna sättet för frågors afgörande, när rösterna befundes lika delade, så syntes detta sätt vara mindre lämpligt, vid det förhållande att talmännen utnämnas af Konungen.

Med hänsyn till hvad sålunda under sakens föregående behandling mot förslaget blifvit anfördt, och då det dervid jemväl visat sig, att den ifrågasvarande grundlagsändringen inom Riksdagen tillvunnit sig ganska ringa sympatier, hemställer utskottet,

att herr Anderssons föreliggande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 11 mars 1889.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.
